

Weiss, H., 1915, *Vier maanden in Suriname*, Nijkerk: C. Callenbach.

Secretaris van het zendingsgenootschap der Broedergemeente te Zeist

Hoofdst. XII: *Naar het Coronie-District*, p. 136-143.

(reis van 22 tot 25 juni: eerst verslag van de reis over zee)

(p.140)

Bij vieren waren we te Totness. De gastvrije woning der familie Voland heeft terecht een goeden naam in onzen kring.. Hier in Totness heeft de zendingsfirma een filiaal gevestigd en Broeder Voland staat aan 't hoofd daarvan; ook is Totness sedert tal van jaren een dochtergemeente van Salem, de moedergemeente in 't district Coronie. Eer de firma zich hier vestigde, was 't voor de broeders, die bij nacht te Totness aankwamen, om verder naar Salem te reizen, een lastige geschiedenis. Zij moesten of wachten op 't uit Salem ontboden rijtuig, of in den donkeren nacht den weg te voet afleggen. Onze waarde vrienden Voland te Totness hadden voor logies gezorgd – maar veel slapen deden we dien nacht niet meer.

Reeds om zeven uur hield 't rijtuig van Broeder Ruffer te Salem voor onze deur stil en broeder Ruffer noodigde mij uit tot een rijtochtje door 't gezegende Coronie. 't Is inderdaad een gezegend land. 't Is 't land der palmen. Overal ziet men aanplantingen van kokospalmen. 't Ontbreekt niet ook niet aan meren en plassen. Helaas, staat er door de zware regens ook veel land onder water. De indijking van 't land gaat met groote moeilijkheden gepaard en 't vraagstuk der afwatering wordt steeds moeilijker op te lossen: de modderbanken (p.141) vóór de kust beletten nl. de vrije uitstroaming der uitwateringskanalen.

In deze uiterst vruchtbare kuststreek wonen een 2 à 3000 menschen. Met Paramaribo staat Coronie alleen over zee in gemeenschap. Van Totness naar Salem is een mooie, breede rijweg aangelegd; aan beide zijden staan klappers.

Zoowel Totness als Salem zijn heel anders gebouwd dan de dorpen in 't Para-district ook de bevolking vertoont een ander lichaamstype: men ziet hier groote, sterkgebouwde menschen. Evenwel werd mij verzekerd, dat de bevolking, door de geïsoleerde ligging van de streek gedwongen steeds onder elkaar te huwen, gevaar loopt te ontaarden. Men heeft weleens den aanleg eener spoorlijn Paramaribo, Coronie, Nickerie, Georgetown in overweging genomen, maar de ondervinding met den aanleg van andere lijnen in Suriname opgedaan, zal wel oorzaak zijn, dat er in de eerste jaren niets van dit plan tot uitvoering komt.

(p.142)

Zoo reden wij dan, Broeder Ruffer en ik, in een klein tweewielig rijtuig, door een koppigen muilezel getrokken naar Salem. De menschen van Totness stonden vóór hun kleine, armoedige huizen om den zendeling van Salem en den vreemdeling, die naast hem zat, goedendag te zeggen; dat wees er op, dat de oude aartsvaderlijke verhouding tusschen de gemeente en den zendeling hier nog voortbestaat.

Ruffer en ik praatten met elkaar over de vluchtigheid van den tijd en 'tgeen er zool in één jaar gebeuren kan: ruim één jaar geleden zat Broeder Ruffer nog te Amsterdam achter zijn Hollandsche boeken. Thans is hij zendeling van Salem, herder van 't district Coronie, man en vader.

Na drie kwartier waren wij te Salem. In dat Salem waarnaar wij allen haken, zal 't beter zijn dan in dat van Broeder Ruffer, doch 't is maar goed dat een mensch ook gelukkig kan zijn en vrede met God genieten al is de woning, waarin hij een korten tijd zijn pelgrimsstaf uit de hand legt, nu niet zoo heel geriefelijk. Toen ons rijtuig vóór de poort van Salem stilhield, kwam Zuster Ruffer met haar kind op den arm ons tegemoet om ons welkom te heeten.

Te Salem had ik den tijd, 't zendingshuis in oogenschouw te nemen. Wat is 't toch, dat de zending der Broedergemeente haar eigenaardig stempel verleent? Ik geloof, dat 't haar primitieve, dikwijls aan 't asketische grenzende eenvoudigheid en de trouw harer zendingen in 't kleine is. Een enkel voorbeeld, slechts één uit vele. De Algemeene Synode van 1909 had 't besluit genomen, onder alle omstandigheden de spaarzaamheid te betrachten. Salem eischte herstellingen: in de woonkamer werden de slechte balken en planken verwijderd, maar om ze te verven heeft men geen geld; dat moet dus wachten. Een post in 't hoofdgebouw was vermolmd; een nieuwe zal geld kosten, meer dan de begrooting toelaat. Daarom wordt uit 't bijgebouw een balk genomen, die den vermolmden vervangt en zelf maar vervangen wordt door – een boomstam. En dan de meubelen in 't zendingshuis ! Er was weer geen geld en onze zendingen weten zich in alles te behelpen.

(p.143)

's Namiddags van denzelfden dag bezochten wij de familie Prellwitz op de plantage Leasowes. Broeder Prellwitz heeft groote klappertuinen aangelegd en 't is te hopen, dat de bereiding der palmolie, waarop men zich wil toeleggen, mede zal bijdragen, om deze zoo schoone streek ook economisch vooruit te brengen. Onze Broeder tracht ook afwateringskanalen aan te leggen en zoo 't drassige land voor den aanleg van nieuwe klappertuinen geschikt te maken.

De tegen den avond aangekondigde godsdienstoefening kon wegens den neerstroomenden regen geen voortgang hebben. Wel kon ik den volgenden dag de school te Salem bezoeken, een vierklassige school met 120 à 140 kinderen, weer ondergebracht in 't kerkgebouw. Over Totness ging 't nu naar Hamilton, een bijzonder schoone rijtocht. Aan den weg ag een gedoode reuzenslang, zooals men hier vooral in den regentijd, veel vindt. Te Hamilton brachten Broeder Ruffer en ik een bezoek aan den inlandschen helper, Broeder Kraag, en bezagen 't kleine kerkje. Mijn oponthoud aldaar was van te korten duur om een vergelijking te kunnen trekken tusschen deze gemeente en andere. Ook de school heb ik niet bezocht. 't Was nu Woensdagnamiddag. 's Avonds had ik 't voorrecht te Totness tot de gemeente te mogen spreken. Hier moest ik overnachten, want reeds den volgenden morgen om drie uur zouden we door 't kanaal trachten ons schip wederom te bereiken. In den kring der familie Voland brachten we een aangenamen avond door. 's Nachts voeren we dan af, en Donderdag, 25 Juni, 's morgens kwart over zes, stak de stoomboot van Coronie weder in zee. 's Namiddags vijf uur kwamen wij te Paramaribo en toen was 't weer inpakken en verpakken, daar ik den volgenden morgen met Broeder Schmiedecke de reis naar de Boven-Saramacca zou ondernemen.